

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. VII. Nuptiæ cum fratria & sororis uxore prohibentur Lev. XVIII. 16. XX.
21.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

filia fratris vel fororis, cum eæ per bonam & non longe ductam consequentiam prohibita sint. Et vel hinc liquet Athnielem non fuisse fratrem Calebi proprie sic dicti, quod Caleb passim filius Iephone, Athniel vero filius Kenesi dicatur, etsi minor sive junior vocetur Athniel Iud. 1. 13. qui novus maritus, propter Caiebi ætatem. Ad Abrahami exemplum responsum est Cap. v. Th. xxxv. Exempla sunt, non leges.

CAPUT VII.

Nuptia cum fratria & sororis uxore prohibentur
Lev. xviii. 16. xx. 21.

HActenus de gradibus secundariis in linea ascendente & descendente: Sequuntur secundarii in linea collateralis Levit. xviii. 16. היא אחך לא תגלה ערות אשת אחך *Nuditatem uxoris fratris tui ne retegito, nuditas fratris tui est.* Quam legem ita interpretatur R. Elias ben Mosche: פרוש זה הפסוק הוא כפרוש הפסוק הקודם: מפני שיחוסם אחר: וממאמרו אשת אחך ידענו גם כן אסור החתן מהאחות מאמרו אשת אחך ולא אמר ערות אחך ומה ידענו גם כן אסור שני שארים לגוף אחר אמנם יש למען כי אחר שהוכיר אסור אשת אחי האב כל שכן אשת האח כמו שמאסור בת הבת ידענו אסור הבת עצמה ואמרו החכמים שרצון הכתוב לפעמים לאסור האסור משני צדדין מן הכתוב ומקל וחומר ויש אסור בעריות מאופן אחר ויש משני אופנים ויש משלשה ואמר החכם רבי אהרן והנה האם אסורה יותר משש עריות: *Hujus versus expositio congruit cum explicacione prioris, quorum una ratio & comparatio. Atque ex eo, quod dicitur, (nuditatem) uxoris fratris tui, cognoscimus etiam affinem ex sorore prohibitum, quia dicit, uxoris fratris tui, non autem nuditatem fratris tui. Indeque etiam, binos propinquos uni persona interdictos esse, colligimus. Verum & ita ex pracedentibus argumentari licet: Si uxoris fratris patris prohibitio relata, multo magis uxor fratris est prohibita; quemadmodum ex interdicto filia filia intelligimus, ipsam filiam esse uctitiam. Dicant autem Sapientes, Scripturae intentionem saepe esse, ut aliquid prohibeat ex duabus partibus, sive gemino modo ac respectu, & ex Scriptura, & per argumentum a minori ad majus; nonnulla nuditates prohibentur tantum uno modo, quedam duobus modis, & alia tribus modis. Addit R. Aaron, matrem magis esse prohibitam, quam omnes sex nuditates. Quam argumentandi rationem suo loco examinabimus.*

II. *Frater* non est quivis Judæus, ut Tertulliano visum cap. vii. de Monog. sed proprie accipitur, sicut etiam Deut. xxv. 5. seqq. Id.

Idque juxta reliquos Hebraeos מאביו לבר או מן אמו לבר *sive sit ex patre tantum, sive ex matre tantum*, בין מן הנישואין בין מן הזנות *sive in legitimo conjugio, sive extra illud ex scortatione procreatus*, *ex quo desponsata ei est, quanto magis solenniter consecrata?* & juxta paraphrasin Jonathani tributam *אחיו בחייהו וכל שכן אחר שנשאה* *vivente fratre tuo, nec post ejus mortem, si liberos reliquerit*. Ratio interdicti additur: *est nuditas fratris tui*, q. d. frater tuus eam nudavit, & cum ea in unam carnem coaluit.

III. Hic quaestiones perdifficiles incidunt, de fratria & defunctæ uxoris sorore, de quibus ordine nobis videndum. *Quaestio prima* & gravissima est, An fas sit, non obstante hac lege, fratris defuncti viduam ducere, vi præcepti Deut. xxv. 5. seq. Respond. Quia res magni est momenti, placet primum insignes audire Interpretes & divini Juris Consultos, qui in illo solvendo nodo vires suas sunt experti. Non minus eleganter, quam doctè & solide illud executus, qui instar omnium est, Venerandus Beza *de Rep. & Divort. p. m. 81*. Cujus verba in compendium contraham. *Lege*, „ illa Deuteronomii, inquit, frater non modo non prohibetur, sed „ etiam jubetur fratris absque filio defuncti semen, accepta ipsius „ uxore, suscitare. Nonnullos (quorum sententiam etiam J. „ Calvinus amplectitur) leges sic conciliare, addit, ut fratris no- „ mine negent fratres germanos, sed duntaxat consanguineos in- „ telligi, & quidem eos, quorum nuptiæ non sunt interdictæ, „ quoniam alioqui incestus præcipi videretur. A Juda hac in re „ peccatum fuisse (Gen. 38.) qui ea lege abusus, quæ jam in usu „ erat. Lege illa excitandi fraterni seminis comprehensum „ quemque proximum agnatum, sicut e Ruthæ historia liqueat. „ Obstare tamen huic sententiæ, fatetur, alia quædam maximi „ momenti. *בא* nempe proprie de Leviro, sororio vel fratria di- „ ci, quod etiam expressum apud Matthæum verbo *ἐγγαμίζεσθαι*. „ Si ergo quod de illis proprie constitutum, ad alios quoque pro- „ pinquos accommodetur, eos tamen non excludendos, de quibus „ proprie lex sit intelligenda. Et durum videri, quaestionem „ illam Christo propositam de septem fratribus (Matth. 22. 25.) „ sic explicare, quasi cognati duntaxat inter se fuerint. & illa ver- „ ba Noemi (Ruth. 1. 12.) manifeste videri evincere germanos „ fratres illa lege proprie significari, cæteros autem propinquos „ duntaxat ex consequenti. Concludit, hanc ergo legem oportere „ tere

tere alterius illius generalis exceptionem esse, sed quæ peculiari
 quadam ratione nitatur: ac proinde in exemplum trahi nec pos-
 se, nec debere. Dominum distribuisse populum illum non
 in tribus duntaxat, sed etiam in familiarum capita, in quibus
 quum primogeniti dominarentur, familiæ ex illis fuerint censi-
 tæ, ne in infinitum excreceret earum numerus. Itaque statu-
 isse Dominum, ut si primogenitus eousque vixisset, ut ducta
 uxore caput familiæ esset, & absque mascula sobole decederet,
 tum frater ab eo proximus, ut in primogenituram, sic etiam in
 fratris demortui uxorem hæres esset, & ita quidem ut liberi ex eo
 matrimonio suscepti de fratris illius mortui nomine censerentur,
 ut sic regeretur illa incestuosæ alioqui conjunctionis ignominia.
 Hanc igitur fuisse rationem, cur quod alioqui incestuosum fuisset,
 tamen a Domino sit mandatum, quod nulla causa sit, cur
 hodie nonnulli suis prorsus dammandis libidinibus prætexant,
 quum neque jam valeat hæc ratio, diruta illa macerie, quæ po-
 pulum Dei certis finibus distinctum a reliquis separabat, neque
 Dei verbum isti habeant, ex quo nunc quoque valere istam sin-
 gularem exceptionem colligere possimus. Stare igitur illam con-
 clusionem, neque levirofratram (excepta tantum olim specie
 memorata) neque sororio glorem ex jure divino ducere fas
 esse.

IV. Fr. Iunius ad illa verba Deut. xxv. com. 6. *ut non deleatur
 nomen ejus ex Israele*, ita commentatur: utrumque interfuit populi
 Dei, tum ut primogenitorum jus in familia continuaretur ad si-
 gnificationem ceremoniam exspectationis Christi tanquam pri-
 mogeniti inter multos fratres Rom. 8. qua Iudæos olim oportuit
 sustentari; tum vero reipublicæ interfuit, ut hæreditatum ratio
 integra permaneret, ac non conturbatis capitibus familiarum con-
 fusio invalesceret, de qua Deus caverat diligentissime Num. 16.
 & ultimo. Gerhardus *de Conjug.* §. 319. 320. 321. dicit, non esse
 causam exceptionis de fratria ducenda pietatem in fratrem, sed
 conservationem & distinctionem familiarum in tribubus Israelis.
 Ergo hanc specialem esse certi temporis & certi populi & certi fi-
 nis; eamque causam exceptionis Christo exhibito expirasse. Quem
 sequitur Consultissimus Carpzovius. *Lib. II. Jurisp. Consist. Defin.*
 91. in N. T. Christo jam nato & rationem legis & legem ipsam pe-
 nitus expirasse. Gisb. Voetius *in Polit. Eccles. Par. 1. l. 111. Tra. 1.*
 de

de Mat. Sect. II. c. IV. Q. I. Distinguit inter Jus naturale quoad Deum, & quoad hominem. illo jure honestari posse conjugium fratris cum sorore, per mutationem status rei seu objecti. . . & sic filias Adami fuisse idoneum subjectum conjugii cum fratribus. isto jure ut conjugium fratris cum sorore, sic nec leviri cum fratria honestari posse. ita ut prohibitio legis communis ac perpetuæ nos constringat; nec quisquam præter eam tale quid agere possit: nisi Deus peculiariter hoc alicui revelaret, & specialiter mandaret. quod cum hætenus factum non sit, communi lege nos teneri. Monet insuper, hunc casum agitatum fuisse tempore Henrici VIII. Regis Angliæ, qui fratris sui Arturi viduam Catharinam, dispensante Papa Rom. Julio II. duxerat, eandemque postea ob scrupulum de incestu conatus fuerat repudiare, inque eum finem judicia Academicarum Oxon. Cantabr. & complurium exterarum exquisiverat, a quibus responsum erat, conjugium illud a Catharina esse incestuosum, nec posse in eo dispensari.

V. Ad quæstionem propositam negando responderunt præter jam nominatos, *Melanchthon & Fac. Theol. Rostoch. An. 1559.* apud *Dedekennum Theol. Conf. Vol. III. Lib. III. Sect. II. Tit. II. num. 7. 8.* & *Fac. Theol. Lips. An. 1650.* apud eundem in *Append. ad Vol. III. Lib. III. Sect. 2. Tit. 2.* Negat etiam *Fac. Theol. Jenensis* de dimidio fratre, apud eundem *Dedek. Append. ad vol. 3. lib. 3. Sect. 1. Tit. 2. Num. 1.* Quibus meam *ἐπινοήσω* adiungo. *Primo* neutiquam dubitare fas est, quin Lex Lev. XVIII. 16. de fratria, si non tantum, tamen præcipue post ejus mortem sit intelligenda, quandoquidem, vivente fratre, cum uxore ejus adulterium committitur, contra ejusdem capituli versum. 20. *Secundo*, minime probanda Pontificiorum, & qui eos imitantur, sententia, præcepta omnia, quæ de gradibus habentur in Levitico, jure divino non obligare Christianos. Quod illi tantum eo fine faciunt, ut Ecclesiam in quibusdam gradibus consanguinitatis & affinitatis in Levitico expressis, dispensare posse probent, juxta *Concil. Trid. Sess. 24. Can. 3.* Sed mirum, hoc Christianos Evangelicos sustinere, quemadmodum fecit Bucholtzerus in *Resp. Jur. pro Matrim. Principis cum Defunctæ uxoris sorore contracto.* Is enim asserere non erubescit, Legem Mosis non magis ad Christianos pertinere, quam ad eos, qui vixere ante Moysen; nos non obligare in rebus politicis & secularibus. *Contrarium suo loco probare satagemus. Tertio*, neque nobis arridet Karæorum,

rum, & Magni Calvini, acutissimi sane & solidissimi Theologi solutio, quam Marefius *Disput. de Grad. Proxim. Th. x* cum aliis amplexus est, fratris scilicet nomine intelligi proximum cognatum defuncti intra gradus lege Dei concessos, & ubi defuncto nulli restarent fratres proprie dicti, vel nepotes aut patrui, qui nomen & decus ac jura familiae tueri possent. Cum lex fratres concernat stricte sic dictos, sicut solide demonstrat Beza. Neque suda ea in re peccasse, sed quod usu tunc erat receptum, observasse videtur. *Quarto*, Bezæ & Voetii iudicio libenter accedo, communi & generali lege nos teneri, nec mandatum Dei speciale facile in exemplum trahendum, & libidini fibulam non esse laxandam, ubi nos non habemus specialem hujus rei revelationem, & peculiare mandatum.

VI. *Quinto*, his tamen non obstantibus, dissimulare nolo, rationes legis, ob quas expiravit sub N. T. mihi non plane fastidire. Cum hoc jus levirationis apud Patriarchas ante Mosem jam fuerit in usu, in familia Iudæ, cujus origo procul dubio ex divina revelatione. Non quod in dubium vocem varios typos & ceremonias ante Legem Sinaiticam, sed quod mystica ratio & abolitio hujus legis, sit obscurior. Primogenituram respexisse primogenitum omnis creaturæ, inter multos fratres, quis inficias ibit? neque tamen ideo omne jus primogenituræ nunc sublatum, quod a mundi primordiis locum habuit, cujus ratio habetur hodieque in personarum Illustrium Successione, quia primogenitura est fortis naturalis quoddam genus, ut quia humana industria conservationem splendoris familiarum sine lite dirimere non potest, hi, quibus nascendi beneficium citius obtigit, etiam succedendi jure ideo primo fruuntur. Quemadmodum David & Salomo in suo regno representabant & præfigurabant Christum, principem pacis, cujus principatus amplitudini & paci nullus erit finis, neque tamen cum Christi adventu cessarunt regna & dominia in mundo. Cui accedit, quod ex Iudæorum opinione hæc lex non tantum de primogenito, sed æque de minoribus natu & quibusvis fratribus sit intelligenda.

VII. *Sexto*, neque sufficit sola ratio a Doctissimo Gerharo aliisque allegata, quod fuerit hæc lex mere forensis & positiva, ad Ebræorum Politiam adstricta, ad distinctionem tribuum & familiarum conservandam, cum, viguisse hanc leviratus constitutionem, ante legem Moysi, Iudæis latam, doceat exemplum Iudæ

Gen.

Gen. xxxviii. Cui deinde accessit ritus exalceationis. Ut ut interesset reipublicæ, ut hæreditatum ratio integra permaneret.

VIII. *Septimo*, quia hac ratione consultum viduæ ἀτέλῃς, dum viduitas status esset miseræ, cui hoc erat solatio, non videtur hoc subtractio, sed additio potius juris naturalis, illius scilicet, quod ab intelligentioribus concluditur, ac secundarium appellari consuevit. Quemadmodum supra ostendimus, filios Adami ducendo sorores suas, non peccasse contra jus naturæ, sed ei potius paruisse, quia id jus naturæ & commune bonum, genus humanum concernens, tunc exigebat, quod postmodum hominibus auctis ac multiplicatis, isti juri adversabatur. *Octavo*, neque nos gentes ad Christianam fidem adductas magis censendæ sunt obligare leges Mosaicæ matrimoniales, quam istum populum, cui Deus sanctas hæc leges singulari ratione dedit. Etsi omni sanctitati studere teneamur nunc sub N. magis, quam sub V. T.

IX. Per modum igitur consilii hoc fere proposuissem, annon hodieque Principibus populi ejusmodi nuptiæ bona conscientia sint permittendæ, ut absque libidine, fratre sine prole defuncto cum ejus vidua relicta consuecant, atque ita idem, quod Deus a populo suo quæri volebat, vel simile commune bonum promoveant, conservationem scilicet familiæ & bonorum, viduæ commodum, & Ecclesiæ ac Reipublicæ salutem? Hæc revera non humana, qualis inter Pontificios obtinet, sed divina dispensatio, seu potius, juris naturæ explicatio dicenda foret. Cum Deus hoc olim mandaverit. Sed tutius legem Levirationis Judæis relinquimus, quos obstrinxisse scribit Seldenus *de Jur. Nat. L. v. c. xx.* non profelytos. Saltem Henrici VIII. Anglorum Regis absque dispensatione, matrimonium cum Catharina Arturi fratris vidua licitum fuisset, si illa, ut a nonnullis supponitur, Arturo inaccessa fuerit.

X. Antequam ad reliquas quæstiones transeam, non abs re erit huic explicationi subnectere Responsum juris Hebræi, quod Amstelodamo nuper ad me misit hac de re consultus Clar. Dav. Pina Judæus Zorphati, Med. Doctor & Concionator facundissimus, cujus opera ante decennium, & quod excurrit, usus sum in studio Talmudico. Præmissio pro more præloquio אור החמה המאיר לארץ בחכמתו

ita inquit: על דבר דיבום אמת אוא כי ביום קחתו את אשת אחיו גם הוא ירש את נחלתו והו

K

זה מפורש בתורה ובקבלה ולא יאמר אומר אם לא לכם נחלה שדה זכרם נפוצים בקצה הארץ בטלה מצות יבום בי אין נחלה בארץ אבל תשובתו בצדו כי הגם הלום לא היה מיבם לרשת נחלת אחיו אבל היה יורש נחלת אחיו ביבמו אותה כי איש בית הוא לבא בכנסיו שניה כי אף אם לא תהיה לו נחלה גם הוא מיבם ויורש נכסיו כאשר אנחנו עושים היום שלישיה כי יש מצות תלויה בארץ ויש מצות תלויה בגוף האדם ומה שהוא חובת הגוף נוהג בארץ וכרוצה לארץ אם כן מצות הכתוב להקים שם המת ובמקרה קרה לו לרשת נכסיו ולכן קרוביו לא היו מיבמים אם לא היה אח גם כן אם היה לו בת בטלה מצות יבום ואם על הנחלה מיבם למה לא יבמו הקרובים וכן אמרו רבותינו כי ישנו אחיו יחידו המיוחדים בנחלה פרט לאחיו מן האם שאינם מיוחדים בנחלה ואל תקשה לך מעשה בונו שאמר להקים שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת ותקשה עלי כי לא קראו אותו מחלוך כי אם עובר שניה כי לא היה אחיו כי אם קרובו התשובה בזה כי לא היה זה יבום כי אם גאולה כי הנהיגו לפנינו בישראל ורוק ותמצא להראבע על כי שבו אחים יחידו אמרו המכחישים כי אינם אחים ממש כי אם קרובים והביאו ראיה מבונו וכבר אמרו רבותינו כי יחודה התחיל במצות יבום החלה כי כאשר קבל הסוד מאבותינו נודרו להקים אותו וכן אמר הנחמני במעשה המר:

Quæ in Latio ita sonant: *Levirationem quod attinet, verum est, quod eo tempore, quo levir fratriam accepit, hereditatem adierit possessionis fratris sui, quod expresse & decise designatum tam in Lege, quam Traditione nostra. Nec est, quod aliquis dicat; si nunc non possidetis possessionem agri & vinea, qui estis dispersi in extremitate terra, ergo abrogatum est preceptum de leviratione, quando in terra possessionem non habetis. Responso enim est in promptu, quod etiam nemo leviri jus presteret eo fine, ut hereditario jure possideret hereditatem fratris sui, sed hereditatem consecutus est fratris sui, quod leviri officium in ea presteret, tunc enim fuit paterfamilias, qui jure in ejus bona immittebatur. Secundo observari velim, si vel frater defunctus nulla bona immobilia possideat, tamen ille officium leviri prestare tenetur, & mobilia bona hereditate accipit, sicut id hodieque nobis in usu est. Tertio notandum, esse nonnulla precepta, quæ pendent a terra, alia vero quæ a corpore hominis dependent. Ubi corpus obligatur, id non modo in terra Canaan, verum etiam extra eam in usu nobis est. Ideoque preceptum Scriptura eo tendit, ut confirmetur & conservetur nomen mortui, tunc simul casu contigit leviro hereditas bonorum fratris. Unde propinqui ejus defuncti uxorem non ducebant, si non adesset frater: Et si filiam haberet, nullum erat jus levirationis. Si vero propter hereditatem leviri officium prestuisset, cur propinqui eodem officio non fuissent defuncti? Atque ita tradunt Magistri nostri, si habitaverint fratres ejus pariter, hereditati destinati exceptis fratribus ejus e matre tantum, qui non sunt uniti in possessione.*

Nec.

Nec tibi difficilis videatur historia Boazi, quod dixerit (*Ruth. IV. 10.*) ad excitandum nomen mortui in possessionem ejus, ne excindatur nomen demortui; ut inde mihi objicias, quod eum non vocarint Machlon; sed Obed; item quod ille non esset frater, sed propinquus ejus? Respondeo enim, hanc non fuisse levirationem, sed redemptionem vel vindicationem proximi, qui nuper erat mos in Israele. Et si animum advertas, inveneris in *Aben Esra*, super illa verba: Si habitaverint fratres, Abnegantes Traditionem (*Karæos*) censere, quod non sint fratres proprie dicti, sed propinqui, & adducere probationem ex Boazi historia. Et *Rabbini nostri* jam dixerunt, Judam primum incepisse præceptum levirationis, qui mysterium a patribus acceptum expeditus festinaverit illud confirmare. Ita quoque *Nachmanides* in historia *Thamar*. Quæ omnia cum iis conferri possunt, quæ passim de hoc jure in Hebræorum & Christianorum libris referuntur. Confer *Dissert. nostræ primæ Sect. IV. Cap. VII.* De ritu levirationis prolixè *Seldenus*, aliique complures.

XI. *Questio secunda* est, An defunctæ uxoris sororem, ducere fas sit? Respond. Nequaquam; sive sit soror germana, sive consanguinea, sive uterina, sive legitima, sive naturalis tantum, haud secus illa mihi interdicitur, ac mea propria soror *com. 9. & 11.* contrarium licet statuentibus vulgo Judæis, Pontificiis & quibusdam aliis. *Elias ben Mosche* tamen, cæterique *Karæi* testantur, sororem per argumentationem *ver. 14.* prohibitam esse. Vide sis *Dissert. nostræ I. Sect. IV. Cap. IV. Th. XIX.* Cum per analogiam ejusmodi matrimonium æque sit prohibitum hoc *commate. 16. Cap. XVIII.* Levitici, ubi eadem est carnis propinquitas, cum uxore fratris. Nec est, quod mireris, *Lector*, hanc quæstionem ad hoc comma a me referri, cum *Dissertat. primæ Sect. IV. Cap. IX.* abunde demonstratum, *com. 18.* de polygamia exponendum. Ita venerandus *Beza de Re. & Div. pag. m. 79. 80;* paria esse duobus fratribus eandem, & duabus sororibus eundem conjugari, & cum beato *Calvino* *versum 18.* de polygamia intelligi, docet. *Doctiss. Gerhardus de Conjug. §. 347—350.* ex *versu 18.* uxoris sororem vetitam esse probat, haud ita feliciter, uti *l. c. Dissert. nostræ primæ* ostensum, quia illic additæ restrictiones, in *vita ejus*, ad affligendam eam, satis evincunt, interdictum illud de muliere post alterius mortem, explicari non posse. Ita *Brochmandus* in *Syst. Theol. loco de Conj. Cap. IV. q. 41.* eum casum prohibitum esse

demonstrat ex Lev. XVIII. 6. 18. & 16. Gerhardi, Consistorii Witteberg, nec non Ministerii Hamburgens. Judicia exhibet Dedekennus *Vol. III. Thes. Consil. lib. III. Sect. 11 Tit. 2 Num. 9. 10. 11. & Append. ad Vol. 3. lib. 13. Sect. 2. Tit. 2.* a quibus hæ nuptiæ illicitæ declarantur.

XII. Ad illustrandam hanc quæstionem, operæ pretium me facturum arbitror, si argumenta expendam, quibus Excellent. Bucholtzerus Jctus olim in Acad. Rint. in *Resp. Juris pro Matrim. Principis cum Defunctæ uxoris sorore*, acerrime hunc casum defendit, contra Avemannum, qui pro contraria sententia stetit. Primo, ducentem duas successive sorores peccare, negat. Mosem enim personas non gradus prohibuisse, quia dixerit de vidua fratris, versu 6. & de sororis uxore vers. 18. Objicienti Avemanno, si non gradus prohibiti, sequi absurdum, concedi nuptias inter aviam & nepotem, avum & proneptem &c. id non sequi, quandoquidem hi concubitus jus naturæ lædant. Negat etiam, eandem hic esse propinquitatis rationem. Quia versu 16. dicitur, *nuditas fratris tui est.* Quam rationem non existimat quadrare nuptiis cum sorore uxoris, quæ non possit dici nuditas sororis. In sequentibus addit: viduam patruï v. 14. nurum v. 15. fratriam v. 16. privignam v. 17. & sororem v. 18. non esse *carnem carnis* meæ., sed tantum affinitatis nexu mihi conjunctas. Ergo non pertinere ad prohibitionem illam v. 6. ut speciem ad suum genus: eam enim tantum ad proximam sanguinis propinquitatem, & ad casus jure naturali vetitos, esse extendendam; alias etiam ad bestias pertinere eam regulam, de quibus vers. 22. Addit, versu 6. esse perpetuam rationem prohibitionis, quæ non admitat exceptionem, at v. 18. sororem, & Deut. 25. fratriam permitti. Denique ad exceptionem Avemanni, filiam nempe privigni vetitam, quod illa sit caro virrici, versu 17. ergo & affinitate sibi junctos *carnem* appellari, respondet, in textu non dici carnem, sed proximas, & inter uxorem & filiam esse propinquitatem proximam, non inter matrem & filiam privigni, adeoque propinquas proximas carnem appellari, non affines.

XIII. Ad illa omnia, quæ disserit Bucholtzerus, respondeo, quod nitantur falsa hypothese, personas, non gradus prohibitos; solos concubitus inter ascendentes & descendentes, parentes & liberos, jus naturale lædere, reliquos lege positiva prohiberi; regulam generalem versu 6. tantum de proxima sanguinis propinquitate,

tate, non de affinitate esse explicandam. Prima assertio, personas non gradus prohibitos, iterum falso fundamento nititur, nempe versu 16. mentionem fieri fratriæ & v. 18. sororis uxoris. Cum *Differ. prima* modo citata, prolixè demonstratum v. 18. polygami- am prohiberi. Pluribus deinde evincam, gradus a Mose intel- ligi, & plures personas jure naturali vetitas esse, quam parentes & liberos, & qui sunt in linea adscendente & desc. Eandem esse propin- quitatem inter virum & fratris uxorem, ac inter uxoris sororem, ratio v. 16. allegata, *nuditas fratris tui est*, non tollit, etsi concedam v. 18. non esse eandem rationem. Sicut enim illic nuditas & tur- pitude fratris est, ita sororis nuditatis resectio est turpitude uxoris tuæ. Cui accedit, quod verba Levit. xx. 21. sine ulla absurditate, quam in eorum applicatione ad uxorem, quærit Bucholtzerus, op- time quadrent sorori, nempe *res fæda & exterminanda est.*

XIV. Quæ ergo nubit sororis marito, itidem rem fædam & exterminandam operatur. Nec est, quod quis excipiat, dispa- rem hic esse rationem. Fœminæ nefas esse duobus fratribus suc- cessive nubere, propter confusionem seminum cognatorum in uno subjecto, & sic propter incestum. Viro autem duas so- rores successive ducere licitum esse, cum in diversis perso- nis semina non confundantur. Siquidem prohibitio gra- duum non a seminum prohibitione, sed a propinquitate carnis de- pendet, quæ in uxore fratris & uxoris sorore eadem est. Denique versum 18. non pertinere tanquam speciem ad genus illud versu 6. lubens concedo, de reliquis, fratria & privigna v. 16. & 17. nego. *Capite III.* ostendimus, regulam illam generalem ad omnes affi- nitatis gradus referri, quia non tantum caro mea, quales sunt pa- rentes, fratres & sorores Lev. xx1. 2. Gen. xxxvii. 27. sed & ca- ro carnis, sive propinqua carnis, propinqua propinqui, quales sunt uxor fratris, & uxoris soror, prohibentur. Et cur magis admittit exceptionem illam Deut. xxv. 5. seq. Lex, quæ extat Lev. xvi. 16. quam lex generalis versu 6. Ab eodem legislatore utique profecta, etsi magna sit differentia inter propinquos proximos & paulo remotiores. Nec video, quomodo prohibitionem versu 17. velit eximere a regula generali, cum illic ipsa vox reperiat *וְאִם* *proximam* sive *carnem* significans, quæ extat commate 6. cum ergo mater & filia sint proximæ & una caro, vitricus etiam est pri- vignæ propinquus ob ejus matrem, quam duxit, ideoque est propin- quus propinquæ.

XV. Sequentia argumenta Avemanni ex versu 18. desumpta confutare Bucholtzero facile erat; siquidem mulier ibi vetita, qualiscunque illa sit, ad tempus vitæ restringitur, uti videre est *Dissert. nostra prima* loco citato. Pergit Avemannus, si uxor patris non est ducenda versu 14. Ergo nec filia fororis defunctæ uxoris, & per consequens uxor foror ipsa; quia hæc tibi uno gradu propinquior est, quam filia ejus. Respondet iterum Bucholtzerus ex Luthero, personas, non gradus prohibitos, & disparem esse rationem inter uxorem patris & fororis uxoris filiam. Quod nos confutavimus *Cap. VI. Th. XIII. & seqq.* etsi casum de uxoris fororis filia, a *Facult. Jurid. Viadrina, & Theologica in Academia Regiomontana An. 1675.* dispensabilem declaratum esse, testetur Cl. Strykius ad *Brunn Jur. Eccles. lib. II. cap. XVI. §. 26.* Mirum autem alicui videatur, Bucholtzerum nobiscum fateri, filiam fratris defunctæ uxoris esse prohibitam, nec tamen idem concedere de ipsa forore uxoris. Ita enim in sequentibus ad Avemanni argumentum, *ubi gradus remotior est prohibitus, ibi etiam propinquior, atqui in matrimonio cum filia defunctæ uxoris remotior est prohibitus;* respondet, majorem concedo, ubi idem genus est consanguinitatis & affinitatis; nego in generibus diversis. inter me & uxoris meæ fratris filiam est vera affinitas matrimonium impediens, quia hæc est cognata uxoris meæ, sed inter me & defunctæ uxoris, fratris viduam nulla est affinitas matrimonium impediens. Quod tamen non procedit de uxoris forore, cujus filia est vetita propter sororem.

XVI. Pergit Bucholtzerus: Quæcunque lex non est congenitum menti dictamen, in prima creatione a Deo nobis impressum, in natura adhuc utcunque reliquum, quo cognoscimus, honesta esse faciendâ & cœtera, illa lex non est naturalis. atqui leges, non duces viduam fratris, sororem uxoris, & similes, non sunt congenitum menti dictamen. Id ex eo probat, quod non fuerit congenitum menti Abrahami & Jacobi. Abraham enim duxit fratris filiam, Jacob uxoris sororem. Ad instantiam Avemanni, jura illa *Levit. 18.* obligare omnes gentes, iisque pœnam propter transgressionem irrogare & in N. T. habere locum; Respondet Bucholtzerus, Leges in linea recta tantum obligare gentes, & in N. T. reliquas non item. De istis omnibus in sequentibus disserendi dabitur occasio. Hic tantum respondeo ad exem.

exemplum Jacobi, qui duas sorores duxisse dicitur Gen. xxix. Nequaquam eorum sententia probanda, qui eo tempore & loco, nempe ante legem & extra terram Canaan, ejusmodi nuptias licitas fuisse volunt. Neque Pontificii, Bucholtzerus & similes exinde recte concludunt, gradus cognationis & affinitatis Levitici xviii. prohibitos, non pertinere ad jus naturæ, sive ad legem divinam, ad quam omnes obligantur. Ecquis enim omnia facta patriarcharum censerebatur laudanda & imitanda, etiam ubi a lege divina deflexerunt? Sanctissimi etiam in multis impingunt, & suis non carent nævis, quemadmodum pluribus ostensum a nobis, in *prima Dissertatione*, ubi de eorum polygamia. Variæ leges & cordi hominis per creationem impressæ, & patriarchis revelatæ, in animis fidelium obliterari & obsolescere potuerunt, cum ejusmodi non primario sed secundario juri naturali, quod ab intelligentioribus concluditur, sint annumerandæ. Et si Jacobus quadantenus excusandus sit cum soceri fraude altera soror obtrusa, non per libidinem ducta. Ejus enim intentionem non fuisse Leam cum Rachele ducendi, historia abunde docet. De Abrahamo egimus *Cap. v. Th. xxxv.* Inter fratres & sorores connubium non pugnare cum jure naturali, sine ratione probat Bucholtzerus ex primis post Adamum nuptiis contractis, sicut visum eodem Capite citato.

XVIII. Denique hujusmodi matrimonium illicitum declaratum esse a *Facult. Theol. Leydensi An. 1655.* docet *Consilium iv. Operum Cocceji Tomo vi.* insertum, idque ex Levit. 18. 16. juxta interpretationem Calvini, *Si retegitur fratris turpitudine, ubi frater ejus viduam ducit, non minus retegitur turpitudine sororis, cum ejus marito nubit altera soror.* Ubi etiam ad exceptionem, quod inter personas, de quarum recens contracto matrimonio consulta Facultas, neque ante neque post matrimonium ulla intercesserit sanguinis commixtio, & per consequens nulla detur affinitas, respondetur, consensum, non vero concubitum, facere matrimonium, virum & foeminam unam esse carnem, ex quo a Deo conjuncti sunt per pactum Matt. 19. 5. 6. Mal. 2. 14. Deut. 22. 24. & similia. Quæ lucem accipient ex sequenti casu.

XVIII. *Quæstio tertia.* An alicui fratris defuncti sponsam, item an sponsæ defunctæ sororem, ducere fas sit? Resp. Hic sane minor difficultas, conjugio per carnalem commixtionem non consummato. Theologi *Rostochiensis Acad. an 1616.* referente *Dedeken-*

no *Thef. Consil. Vol. 3. lib. 3. Sect. 2. Tit. 2. Num. 4.* sponsam pro uxore & violantem fidem pro adultera haberi, ideoque illud matrimonium illicitum pronunciant; quod fundamentum assertionis solidissimum esse, iudicat Brochmandus *Syst. Theol. loc. de Coni. C. 4. q. 42.* ideoque non licere, ut quisquam fratris defuncti sponsam ducat ex *Levit. 18. 17.* Sed nobis magis probatur Bezae sententia de *Rep. & Div. p. m. 83.* *Quae haec, inquit, severitas fuerit, obscuro, ut quum ne firma quidem conjugii obligatio inter aliquos extiterit, nedum ut re ipsa conjugium iniitum sit, statim idem jus statuatur, ac si verum ratumque matrimonium inter quospiam in. e. venisset? Velim igitur magnam quidem haberi honestatis rationem: ac proinde si vel minima sit suspicio attentatum quippiam a sponsa fuisse, censuerim non aliter, quam ut re ipsa contracta affinitate statuendum esse: si minus, ut eos rectius facere censuerim, qui non tantum ejus, quod licet, verum etiam ejus, quod expedit, rationem habent, minime sane velim ejusmodi sponsalia ut incestuosa, vel per se illicita, infringere. . .* & paulo post: *Ego vero Augustini sententiam sequutus ab ipso etiam Gratiano prolatae, arbitrator illam mulierem non pertinere ad matrimonium, cum qua commixtio sexus non docetur fuisse.* In quibusdam odiosis sponsa quidem pro conjugehabetur, & ceu adultera punitur, si pactas cum sponso nuptias violaverit; in favorabilibus non item. Atque ita *Disciplina Gallica Cap. 13. §. 9. 10.* sponsae mortuae neptem & sororem sponso iuperstiti permittit, sola matre interdicta.

XIX. *Questio quarta, An viduo integrum sit defunctae uxoris fratris viduam ducere; & vicissim, An vidua nubere possit viduo fororis defuncti sui mariti?* Doctiss. Gerhardus de *Conj. §. 256. q. 6.* cum Mentzero quidem negat, & Brochmandus *System. Theol. loc. de Conj. c. IV. q. 47.* nixi praecipue hoc fundamento, quod remotior gradus prohibitus, cum ducere non liceat filiam fororis uxoris defunctae. Sed nobis magis arridet illorum sententia, qui cum Cl. Voetio affirmativam amplexi sunt. Vide sis *Voet. Polit. Eccles. Par. 1. l. III. Tr. I. de Matrim. Sect. 2. c. 5. q. 4.* Cum uxoris mei affines non sint mei, sed contanguinei ejus, ut pater ac mater, fratres & sorores, eorumque liberi, idque vi primae institutionis *Gen. 11. 24.* qua vir & uxor sunt una caro. Adeoque uxoris defunctae fratris vidua mihi licita esse potest, cum affinis duntaxat sit uxoris; sed uxoris fororis vel fratris filia non item, cum ea sit propinqua & consanguinea ejus, quae mihi non prohibita, nisi propter sororem uxoris, non respectu mariti ejus.